

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ АРХЕОГРАФІЇ ТА ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА
ІМЕНІ М. С. ГРУШЕВСЬКОГО НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА
НАЦІОНАЛЬНА СПІЛКА КРАСЗНАВЦІВ УКРАЇНИ

СІВЕРЯНСЬКИЙ ЛІТОПИС

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

2022 № 4 (166)

Головний редактор
С. М. Шуміло

Шеф-редактор
С. О. Павленко

**Заступники
головного редактора**
В. О. Дятлов,
О. Б. Коваленко

**Відповідальний
секретар**
В. В. Шуміло

**Випускові
редактори**
К. Г. Борисенко,
С. А. Токарев, О. О. Чапля

Редакційна рада

І. М. Аліференко, Г. В. Боряк, О. Я. Гаранін, І. Б. Гирич, С. Л. Лаєвський,
Ю. А. Мицик, О. П. Моця, Г. В. Папакін, Н. Б. Реброва, О. П. Реєнт Т. Розен,
О. Г. Самойленко, В. А. Смолій, Ю. О. Соболев,
О. С. Шеремет, С. В. Шумило

Редакційна колегія

А. М. Боровик, С. Ф. Веремєєв, О. М. Веремейчик, Г. В. Вертієнко, О. І. Галенко,
В. О. Дятлов, Я. В. Капранов, О. Б. Коваленко, І. В. Кондратьєв, Т. П. Льоннігрєн,
С. М. Ляшко, О. О. Маврін, Р. В. Маньковська, Є. Остапчук, А. М. Острянюк,
В. М. Пекарчук, С. М. Плохий, В. М. Половець, О. А. Прігарін, О. Я. Рахно, Г. Хаусман,
В. Г. Ченцова, О. Є. Черненко, Д. Чишмеджисєв, Н. В. Шліхта, К. М. Ячменіхін

З 02.07.2020 р. журнал включено до **категорії Б**
Переліку наукових фахових видань України,
публікації яких зараховуються до результатів дисертаційних робіт
зі спеціальностей **032 “Історія та археологія”** і **035 “Філологія”**

Статті журналу індексуються в **Google Scholar** та **OpenAIRE**

Журнал видається за фінансової підтримки з обласного бюджету Чернігівської області
в рамках обласної Програми підтримки розвитку інформаційної
та видавничої сфер Чернігівщини на 2021–2022 роки

Міністерство юстиції України. Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу
масової інформації Серія КВ № 23837–13677Р від 03.04.2019

ISSN-print: 2518-7422
ISSN-online: 2518-7430

Адреса редакції: проспект Миру, 13, кабінет 106, м. Чернігів, 14021, Україна

Телефони для довідок: +38-(050)-282-2075; +38-(63)-255-8821

E-mail: siverian.chronicle@gmail.com

Старий сайт журналу: siver-litopis.cn.ua

Новий сайт журналу: sl-journal.com.ua

© Редакція «Сіверянського літопису», 2022

INSTITUTE OF HISTORY OF UKRAINE OF THE NAS OF UKRAINE
M. S. HRUSHEVSKYI INSTITUTE OF UKRAINIAN ARCHEOGRAPHY AND
SOURCE STUDIES OF THE NAS OF UKRAINE
T. H. SHEVCHENKO NATIONAL UNIVERSITY «CHERNIHIV COLEHIUM»
NATIONAL ASSOCIATION OF LOCAL RESEARCHERS OF UKRAINE

SIVERIAN CHRONICLE

SCIENTIFIC JOURNAL

2022 № 4 (166)

Editor-in-Chief

S. Shumilo

Managing Editor

S. Pavlenko

Deputies of the Editor-in-Chief

V. Diatlov,
O. Kovalenko

Executive Secretary

V. Shumilo

Technical Editors

K. Borysenko,
S. Tokariiev, O. Chaplia

Editorial Council

I. Aliferenko, H. Boriak, O. Haranin, I. Hyrych, S. Laievskiy, O. Motsia,
Yu. Mytskyk, H. Papakin, N. Rebrova, O. Reient, T. Rosén, O. Samoilenko, V. Smolii,
Yu. Sobol, O. Sheremet, S. Shumylo

Editorial Board

A. Borovyk, S. Veremeiev, O. Veremeichyk, H. Vertiienko, O. Halenko, V. Diatlov,
Ya. Kapranov, O. Kovalenko, I. Kondratiiev, T. Lönnngren, S. Liashko, O. Mavrin,
R. Mankovska, J. Ostapczuk, A. Ostrianiko, V. Pekarchuk, S. Plokyh, V. Polovets,
O. Prigarin, O. Rakhno, G. Hausmann, V. Chentsova, O. Chernenko,
D. Cheshmedzhiev, N. Shlikhta, K. Yachmenikhin

Since 02.07.2020 this Journal is included in the **category B**
of the List of scientific professional publications of Ukraine,
whose publications are included in the results of dissertations
in specialties **032 “History and Archaeology”** and **035 “Philology”**

Journal articles are indexed in **Google Scholar** and **OpenAIRE**

The journal is published with the regional budget support of Chernihiv region
within the Program
of information and publishing industry development in Chernihiv region for 2021–2022

Ministry of Justice of Ukraine. Certificate of State Registration of the Print Media
Series KV № 23837–13677R from 03.04.2019
ISSN-print: 2518-7422
ISSN-online: 2518-7430

Address of the Editorship: 13/106 Peace Avenue, Chernihiv, 14021, Ukraine
Phone for reference: +38-(050)-282-2075; +38-(063)-255-8821
E-mail: siverian.chronicle@gmail.com
Old journal site: siver-litopis.cn.ua
New journal site: sl-journal.com.ua

© Editorship of the «Siverian chronicle», 2022

ЗМІСТ

У глиб віків

Васюта О. «Олець поя за сына Аєпину дчерь»: хто з синів князя Олега Гориславича одружився у 1108 році?	4
Мушар Ф. Українська історія другої половини XVI ст. в «Історії свого часу» Жака-Огюста де Ту (продовження; з кн. 35–50)	13

Історія міст і сіл

Фурсова Ю. Функціонування батуринської цегельні у середині XVIII ст. (на матеріалах фонду № 51 Центрального державного історичного архіву України, м. Київ)	19
Косаченко В. Пам'ятка архітектури місцевого значення – приміщення Чернігівського обласного філармонічного центру	24

Церковна старовина

Марголіна І. Загадкові ніші на фасаді Кирилівської церкви в Києві	31
Бугера І. Настінний живопис 70-х рр. XIX ст. північного трансепту Троїцького собору м. Чернігова в контексті загальномистецьких процесів того часу	40

Мовою документів

Мицик Ю., Тарасенко І. З документації чернігівського архієпископа Іродіона Жураківського (регести)	50
---	----

Розвідки

Пилипенко В. Книжки в житті козацької еліти Гетьманщини (на матеріалах щоденників Якова Марковича, Миколи Ханенка та Петра Апостола)	73
Гейда О. Люди старої Гетьманщини: начерки до генеалогії роду Коченовських	80
Пилипенко О. Громадська та культурно-просвітницька діяльність викладачів університетів Наддніпрянської України у пореформений період	91
Бойда А. Причини фізичної ліквідації Василя Івановича Порайка в 1937 р.	99

Літературознавчі студії

Шуміло С. Музичний підтекст в агіографії стилю «плетіння словес» (на прикладі творчості Єпіфанія Премудрого)	115
Качмар М. Біблійні образи у літургійних співаних покаюючих текстах	122

Дослідницькі нотатки

Шумило С. Ідея «русского міра» як теологія війни московського патріарха Кіріла: до постановки проблеми	126
---	-----

Рецензії. Огляди. Анотації

Гордієнко Д. «Від Богдана до Івана» // Іван Крип'якевич. Українська козацька держава і її творець Богдан Хмельницький / Упорядн. Іван Сварник. Львів: Апріорі, 2021. 248 с.	135
Железняк М. Тимошик Микола. Материн заповіт у рушнику 1933-го: Автобіографічна канва життя. Біобібліографічний показник із нагоди 65-річчя. Наукове видання. Київ: Наша культура і наука, 2022. 592 с. (+48 с. іл. вкл.), ім. пок., резюме англ. м.	139
Шуміло В. Чепурний Василь. Сто днів Широкої війни. Чернігів: Десна, 2022. 130 с. ..	141

